Εκ των προτέρων αξιολόγηση

(ex ante assessment)

για τον σχεδιασμό και εφαρμογή του

«Ταμείου Εγγυοδοσίας επιχειρήσεων COVID-19»

Μάιος 2020

Περιεχόμενα

1 Εισαγωγή 2

2 Θεσμικό Πλαίσιο υλοποίησης του έργου 4

3 Ανάλυση των αδυναμιών της αγοράς-Επίπτωση COVID 7

4 Αξιολόγηση των υφιστάμενων μέσων χρηματοοικονομικής πολιτικής 9

5 Εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας του νέου χρηματοοικονομικού μέσου 11

6 Χρήσιμα Διδάγματα 13

7 Παρουσίαση του νέου χρηματοοικονομικού μέσου 16

8 Αναμενόμενα αποτελέσματα του νέου χρηματοοικονομικού μέσου & συμβολή στην επίτευξη των ειδικών στόχων 19

9 Αναθεώρηση/επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης 24

1 Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η σύνταξη της εκ των προτέρων αξιολόγησης του προτεινόμενου χρηματοδοτικού μέσου, ήτοι του **Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19** για τη διάθεση πόρων εγγυήσεων έναντι λήψης δανείου για κεφάλαιο κίνησης στις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, που στην παρούσα συγκυρία πλήττονται, λόγω COVID 19, για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών ρευστότητας.

Η σύσταση του Ταμείου βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 30ής Μαρτίου 2020 και συγκεκριμένα στη συμπλήρωση της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, δίνοντας τη δυνατότητα στο ΕΤΠΑ να μπορεί να στηρίζει τη χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης σε ΜΜΕ, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ως προσωρινό μέτρο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας κρίσης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Με βάση το άρθρο 37 παράγραφο 2 του ΚΚΔ (1303/2013) και σε συνέχεια του προσωρινού πλαισίου της ΕΕ (COM(2020) 138 final 2020/0054 (COD) και 2020/C 112 I/01/4.4.2020) όταν στο πλαίσιο της άμβλυνσης των επιπτώσεων του κορωνοϊού αναπτύσσονται νέα χρηματοδοτικά μέσα, απαιτείται η σύνταξη απλοποιημένης εκ των προτέρων αξιολόγησης για την εκτίμηση του επιπέδου και του πεδίου εφαρμογής των δημόσιων επενδύσεων. Ειδικότερα, όπως στην περίπτωση των υφιστάμενων χρηματοοικονομικών μέσων, πρέπει να δοθεί έμφαση στην προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική που αναφέρεται στο άρθρο 37 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του ΚΚΔ.

Η Μονάδα Α1 «Προγραμματισμού και Αξιολόγησης και Οριζοντίων Θεμάτων» της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΠΑΝΕΚ συνέταξε την εκ των προτέρων αξιολόγηση του νέου χρηματοδοτικού μέσου Ταμείο Εγγυήσεων COVID 19, λαμβάνοντας υπόψη και τα πρόσφατα κείμενα που έχει εκδώσει η ΕΕ για τα χρηματοδοτικά μέσα έτσι ώστε να επιταχυνθεί η ενεργοποίηση της νέας πράξης.

Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 37 παράγραφος 2 του ΚΚΔ η εν λόγω εκ των προτέρων αξιολόγηση περιλαμβάνει:

α) ανάλυση της αποτυχίας της αγοράς, των καταστάσεων ανεπάρκειας επενδύσεων και των επενδυτικών αναγκών για τομείς πολιτικής και θεματικούς στόχους ή επενδυτικές προτεραιότητες που πρόκειται να αντιμετωπιστούν προκειμένου να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο πλαίσιο μιας προτεραιότητας και οι οποίες πρόκειται να στηριχθούν από μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής. Η ανάλυση αυτή βασίζεται στη μεθοδολογία διαθέσιμων ορθών πρακτικών.

β) εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που εξετάζονται για να λάβουν στήριξη από τα ΕΔΕΤ, της συνέπειας με άλλες μορφές δημόσιας παρέμβασης που απευθύνονται στην ίδια αγορά, των ενδεχόμενων επιπτώσεων των κρατικών ενισχύσεων, της αναλογικότητα της προβλεπόμενης παρέμβασης και των μέτρων για ελαχιστοποίηση της στρέβλωσης της αγοράς.

γ) εκτίμηση σχετικά με τους πρόσθετους δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους που ενδέχεται να συγκεντρωθούν από το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη (αναμενόμενο αποτέλεσμα μόχλευσης), συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, μιας αξιολόγησης σχετικά με την ανάγκη και το επίπεδο προνομιακής αμοιβής για την προσέλκυση πόρων από ιδιώτες επενδυτές ή/και μιας περιγραφής των μηχανισμών που θα χρησιμοποιηθούν για να καθοριστεί η ανάγκη και η έκταση της εν λόγω προνομιακής αμοιβής, όπως μια ανταγωνιστική ή κατάλληλα ανεξάρτητη διαδικασία αξιολόγησης.˙

δ) μια αξιολόγηση των διδαγμάτων που έχουν αντληθεί από την εφαρμογή παρόμοιων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής και των εκ των προτέρων αξιολογήσεων οι οποίες διενεργήθηκαν.

ε) την προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης επιλογών για τις ρυθμίσεις εφαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 38, των χρηματοδοτικών προϊόντων που πρόκειται να προσφερθούν, των τελικών αποδεκτών στους οποίους αυτά στοχεύουν, του προβλεπόμενου συνδυασμού με επιχορηγήσεις, κατά περίπτωση.

στ) μια διευκρίνιση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και του τρόπου με τον οποίο το σχετικό μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στη συγκεκριμένη προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών για τη συμβολή του αυτή.

ζ) διατάξεις για την αναθεώρηση και επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης όπως απαιτείται κατά τη διάρκεια εφαρμογής οποιουδήποτε μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής που έχει υλοποιηθεί βάσει της εν λόγω αξιολόγησης, εφόσον κατά την εφαρμογή του, η διαχειριστική αρχή κρίνει ότι η εκ των προτέρων αξιολόγηση δεν μπορεί πλέον να αποτυπώσει με ακρίβεια τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούν κατά το χρόνο της εφαρμογής.

2 Θεσμικό Πλαίσιο υλοποίησης του έργου

Οι βασικές διατάξεις του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης των χρηματοοικονομικών μέσων τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο αποτυπώνονται παρακάτω

- Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο "Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση" και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.
- Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 30ής Μαρτίου 2020για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού).
- Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 480/2014 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, όπως τροποποιήθηκε με τον Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2019/886.
- Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2014 , περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για τη μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων, όπως τροποποιήθηκε με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2019/255.

- Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το Προσωρινό Πλαίσιο για τη λήψη μέτρων Κρατικής Ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 91 I/01), όπως τροποποιήθηκε από την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου λήψης μέτρων κρατικής ενίσχυσης, με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 112 I/01).
- Το έγγραφο καθοδήγησης για τα κράτη μέλη για το Άρθρο 37 παρ. 7, 8, 9 του ΚΚΔ - Συνδυασμός στήριξης από χρηματοδοτικά μέσα με άλλη μορφή στήριξης (EGESIF_15-0012-02 GN 10/08/2015)
- Την ανακοίνωση της Επιτροπής 2016/C276/01 για τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επιλογή φορέων υλοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων.
- Το έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 (SWD(2017) 156 final, 02/05/2017).
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά και ειδικότερα το άρθρο 2 εδ. 18.σχετικά με τον ορισμό των προβληματικών επιχειρήσεων.
- Τον Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α'/23.12.2014) "Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.06.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις", όπως εκάστοτε ισχύει, και ειδικότερα τα άρθρα 28, 51 και 57 αυτού.
- Την υπ' αριθ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (ΦΕΚ 5968/Β/31.12.18) Υπουργική Απόφαση "Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β΄3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο "Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β΄1822) υπουργικής απόφασης "Εθνικοί

κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων" και ειδικότερα το άρθρο 38Γ αυτής.

- Το Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου για χρηματοδοτικά μέσα της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 (Έκδοση:2η, 27/11/2019) όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Ν. 4608/2019 (ΦΕΚ Α΄ 66/25.4.2019) με τον οποίο τροποποιήθηκε ο ιδρυτικός νόμος της ΕΤΕΑΝ ΑΕ (ν. 3912/2011) και μετεξελίχθηκε με τη νέα της επωνυμία, ως Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, όπως εκάστοτε ισχύει.
- Την υπ' αριθ. C(2014) 10162/18-12-2014 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία" του ΕΣΠΑ 2014-2020, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 20ης Μαρτίου 2020 (ΦΕΚ Α΄68) "Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης" και ιδίως το άρθρο 6 αυτής
- Το υπ' αριθ. SA.57048 (2020/N) εγκεκριμένο Καθεστώς της ΕΕ (Ανακοίνωση C(2020) 2940 final / 30.4.2020).

3 Ανάλυση των αδυναμιών της αγοράς-Επίπτωση COVID

Στην Ελλάδα η πανδημία βρήκε την οικονομία πολύ ευάλωτη και σε μία εξαιρετικά κρίσιμη φάση, καθώς αυτή εξερχόταν από μία δεκαετή οικονομική κρίση. Το 2020 θα ήταν το πρώτο έτος σημαντικής επιτάχυνσης του ρυθμού ανάπτυξης, σε 2,3% έως 2,8%, σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις του ΙΟΒΕ και διεθνών και εγχώριων οργανισμών και φορέων πριν το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης, πρόβλεψη που λόγω COVID δεν επαληθεύτηκε.

Σε παγκόσμιο επίπεδο κατά την πρώτη φάση της πανδημίας διαπιστώθηκε ότι καθώς ο COVID 19 εξαπλώνεται και πλήττει μεγάλα τμήματα του πληθυσμού ασκείται σημαντική πίεση στα συστήματα υγείας αλλά και στις οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες διακόπτονται. Δεδομένου ότι επρόκειτο για νέο ιό έναντι του οποίου ο γενικός πληθυσμός δεν έχει αναπτύξει αντισώματα, δεν υπήρχε και δεν υπάρχει εμβόλιο ή φάρμακο για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του COVID 19 στη υγεία σε όλο τον κόσμο και στην Ελλάδα υιοθετήθηκαν τόσο κατά το πρώτο κύμα όσο και μετέπειτα προληπτικά μέτρα για την αποφυγή της νοσηρότητας. Στο πλαίσιο των μέτρων τα οποία είναι και σήμερα σε ισχύ συνιστάτο η χρήση προστατευτικών μέσων, η σχολαστική προσωπική υγιεινή, η κοινωνική αποστασιοποίηση, η απομόνωση ιδιαίτερα των ευπαθών ομάδων και γενικά ο περιορισμός των μετακινήσεων. Μάλιστα στο πλαίσιο της ανάγκης άμεσου και αποτελεσματικού ελέγχου της εξάπλωσης της νόσου νωρίς, εφαρμόστηκε ήδη από τις αρχές της πανδημίας, αναγκαστικός αποκλεισμός (lockdown) σε εθνικό επίπεδο (Μάρτιος 2020).

Το ισχυρό πλήγμα που δέχτηκαν οριζόντια οι επιχειρήσεις που έκλεισαν κατά την διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας έπληξε δευτερογενώς ένα μεγάλο πλήθος άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων οι οποίες αποτελούσαν μέρος της αλυσίδας εφοδιασμού τους με αποτέλεσμα να πληγεί το σύνολο της οικονομίας. Ιδιαίτερα όμως επλήγησαν και συνεχίζουν να πλήττονται οι τομείς του τουρισμού και των μεταφορών, με έμφαση στις αεροπορικές μεταφορές καθώς καλούνται να αντιμετωπίσουν πρωτοφανή μείωση της ζήτησης. Από την άλλη μεριά ο τομέας της υγείας υφίσταται πιέσεις λόγω απότομης αύξησης των αναγκών παροχής υπηρεσιών υγείας αλλά και προϊόντων όπως μάσκες, αντισηπτικά, αλλά και φάρμακα, αναπνευστήρες κλπ.

Η πανδημία ανακόπηκε αλλά δεν εκριζώθηκε. Αναμένεται μάλιστα από τον Αύγουστο να εισέλθει σε μια δεύτερη φάση, εγχωρίως και διεθνώς, οπότε και οι οικονομικές επιπτώσεις αναμένονται δριμύτερες. Οι εκτιμήσεις για τη μεταβολή του ΑΕΠ το 2020 αναθεωρούνται επανειλημμένως επί τα χείρω, με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις για την ύφεση να

κυμαίνονται μεταξύ 7,5% και 9,8%. Οι επιπτώσεις στη ρευστότητα των επιχειρήσεων αναμένονται ιδιαίτερα υψηλές.

Αναλυτικά οι επιπτώσεις του COVID 19 σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναλύονται και στην Επικοινωνία της ΕΕ “Coordinated economic response to the COVID-19 Outbreak” COM(2020)

4 Αξιολόγηση των υφιστάμενων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής

Ορισμένες από τις άμεσες επιπτώσεις που οφείλονται στη μείωση της καταναλωτικής ζήτησης και στους περιορισμούς ρευστότητας για τις επιχειρήσεις δύναται σύμφωνα και με πρόσφατη επικοινωνία/έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο 'Coordinated economic response to the COVID-19 Outbreak' COM(2020) να αντισταθμιστούν με τη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής.

Στη Ελλάδα σε αυτό το πλαίσιο ήδη από τον Μάρτιο έχουν εξαγγελθεί και συνεχίζουν να ανακοινώνονται αλλεπάλληλες δέσμες μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας οι οποίες αποσκοπούν πρωτίστως στην άμεση εισοδηματική ενίσχυση των πληγέντων νοικοκυριών και επιχειρήσεων και στην προστασία των υφιστάμενων θέσεων εργασίας. Η ενίσχυση των εισοδημάτων συγκράτησε την πτώση της κατανάλωσης και η υποστήριξη των επιχειρήσεων την αύξηση της ανεργίας, η οποία όμως ήταν ήδη υψηλή και πριν την πανδημία.

Στο πεδίο της στήριξης των επιχειρήσεων τα βασικά μέτρα συνίσταται στη βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων και στη δημιουργία νέων. Τα εργαλεία τα οποία σχεδιάζεται να αξιοποιηθούν ή αξιοποιούνται ήδη είναι:

- η Επιστρεπτέα Προκαταβολή,
- το Κεφάλαιο Κίνησης στο πλαίσιο του Ταμείου Επιχειρηματικότητας (ΤΕΠΙΧ ΙΙ) το οποίο συστάθηκε το 2016
- το Ταμείο Εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (υπό σχεδιασμό)

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό και ανάλογα με την εξάπλωση της πανδημίας, τους πρώτους 6 μήνες, αναμένεται να διοχετευτούν στη αγορά περί τα 7,9 δισ. ευρώ από τα τρία αυτά χρηματοδοτικά εργαλεία. Ειδικότερα, 3,1 δισ. ευρώ μέσω τριών κύκλων της Επιστρεπτέας Προκαταβολής, 3,1 δισ. ευρώ μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας (α κύκλος), και 1,7 δισ. ευρώ μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ.

Αναλυτικότερα, μέσω του Ταμείου Επιχειρηματικότητας ΙΙ (ΤΕΠΙΧ ΙΙ) που διαχειρίζεται ήδη από το 2016 η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε και σε συνέχεια τροποποίησης των

ευρωπαϊκών Κανονισμών, στις 22/4/2020 εγκρίθηκε νέο υποπρόγραμμα-3[1] προς νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες ΜΜΕ των οποίων η δραστηριότητα επλήγη λόγω της επιδημικής έξαρσης για την **παροχή δανείων Κεφαλαίου Κίνησης Με Επιδότηση Επιτοκίου στο 100% για 2 έτη**. Οι αντίστοιχες επιχειρησιακές συμφωνίες των Τραπεζών με την ΕΑΤ τροποποιήθηκαν αντίστοιχα, οπότε η ζήτηση για λήψη δανείων με τέτοιους ευνοϊκούς όρους ήταν τεράστια. Στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Επενδύσεων (ΠΣΚΕ) μέσα σε διάστημα μόλις 9 ημερών (28/4-6/5) υποβλήθηκαν 30.647 αιτήσεις για δάνεια ύψους 4,1 δις €, εκ των οποίων οι 17.071 (2,18 δις € μέσα σε 3 ημέρες).

Την ίδια περίπου περίοδο (από 2/4/2020) ενεργοποιήθηκε η δράση Δημόσιας Δαπάνης 900 εκ. € ενίσχυσης επιχειρήσεων **μέσω Επιστρεπτέας Προκαταβολής** (Α & Β κύκλος), ανεξαρτήτως κλάδου, που επλήγησαν οικονομικά λόγω της έξαρσης COVID-1). Ενίσχυση χορηγείται σε μία ή περισσότερες δόσεις και επιστρέφεται, εν όλω ή εν μέρει, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Κατά την πρώτη φάση 52,5 χιλιάδες επιχειρήσεις έλαβαν οικονομική ενίσχυση €602 εκατ. και στη δεύτερη φάση 89,7 χιλιάδες δικαιούχοι έλαβαν €1,26 δισεκ .

Όπως φαίνεται από την παραπάνω ανάλυση οι δύο παρεμβάσεις που υλοποιούνται ήδη ήτοι η παροχή δανείων κεφαλαίων κίνησης με επιδότηση επιτοκίου για 2 έτη μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ και η δράση Επιστρεπτέα Προκαταβολή έχουν στην παρούσα συγκυρία αυξημένη ελκυστικότητα/ζήτηση. Πρόκειται για δράσεις που απευθύνονται στο σύνολο του επιχειρηματικού δυναμικού της χώρας που έχει πληγεί από τα μέτρα της πανδημίας ανεξαρτήτως κλάδου και φάσης ανάπτυξης της επιχείρησης (νέα, υφιστάμενη) με έμφαση στις ΜΜΕ οι οποίες αποτελούν τον κορμό της ελληνικής οικονομίας και ταυτόχρονα εμφανίζουν το υψηλότερο έλλειμμα ρευστότητας. Σε αυτό το πλαίσιο η σχεδιαζόμενη νέα δράση συνάδει με τον χαρακτήρα των υφιστάμενων δράσεων και ταυτόχρονα λειτουργεί συμπληρωματικά καθώς καλύπτει, σε ένα σημαντικό βαθμό, μια βασική προϋπόθεση για τη σύναψη σύμβασης δανείου, ήτοι την παροχή εγγυήσεων εκ μέρους του δανειολήπτη προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα και δη την παροχή εγγυήσεων για λήψη δανείου κεφαλαίου κίνησης που στην παρούσα συγκυρία -όπου το έλλειμμα ρευστότητας είναι μεγαλύτερο- αποτελεί αιχμή στην ζήτηση επιχειρηματικών δανείων.

[1] και συμπληρωματικά το υποπρόγραμμα- 4 για επιχειρήσεις που έχουν ήδη υποβάλει αίτηση δανειοδότησης στο πλαίσιο του Υποπρογράμματος 3, αλλά δεν εγκρίθηκε καμία εκ των αιτήσεών τους λόγω μη διαθεσιμότητας πόρων

5 Εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας του νέου χρηματοοικονομικού μέσου

Όπως προέκυψε και μέσα από την αξιολόγηση αγοράς, η υγειονομική κρίση έπληξε την ελληνική οικονομία σε μια περίοδο που είχε μόλις αρχίσει να δείχνει σημάδια ανάκαμψης. Η επιχειρηματικότητα επηρεάστηκε βαθιά, καθώς τα μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας οδήγησαν σε σημαντικό βαθμό στη ριζική μείωση ή μεταβολή της ζήτησης, με τον τζίρο να μειώνεται ή/και να μηδενίζεται κατά την περίοδο αναστολής λειτουργίας τους. Το μοναδικό μέσο για τη στήριξη της ζήτησης ήταν η ηλεκτρονικοποίηση της λειτουργίας τους, ήτοι απαιτήσεις για νέες επενδύσεις στο τομέα της τεχνολογίας. Ως εκ τούτου έχει δημιουργηθεί ένα χρηματοδοτικό κενό για χορήγηση κεφαλαίων κίνησης σε επιχειρήσεις, τα οποία κατέστησαν επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 (ΕΚ 2020/460/30.03.2020).

Λόγω της υψηλής προστιθέμενης αξίας των ευρωπαϊκών πόρων όταν διατίθενται με τη μορφή χρηματοδοτικών εργαλείων, η σύγχρονη τάση είναι η περαιτέρω αξιοποίηση τους έναντι των επιχορηγήσεων ή των φοροαπαλλαγών. Ειδικότερα στην ελληνική οικονομία όπου οι χρηματοδοτικές ανάγκες είναι πολλαπλές και οι δημόσιοι πόροι περιορισμένοι (όπως αποτυπώθηκε και στην ανάλυση της αγοράς), η εξεύρεση εργαλείων με πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα και υψηλό βαθμό μόχλευσης θα επιτρέψει την κάλυψη ενός σαφώς μεγαλύτερου μέρους του χρηματοδοτικού κενού που υφίσταται σήμερα και θα δώσει τη δυνατότητα υλοποίησης των επενδύσεων που έχει ανάγκη η οικονομία. Επιπρόσθετα θα υπάρξει η ευκαιρία ενίσχυσης ενός σαφώς μεγαλύτερου αριθμού τελικών δικαιούχων, αυξάνοντας εν τέλει τα συνολικά προστιθέμενα οφέλη για το σύνολο της οικονομίας. Κατ' επέκταση η βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε εργαλεία χρηματοδότησης, δύναται στη συνέχεια να συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ασκώντας θετικές μεταβολές στη ζήτηση και κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών, οι οποίες αντίστοιχα θα ωθήσουν τη δημιουργία πρόσθετων επιχειρήσεων.

Η χρηματοδότηση της επιχειρηματικότητας μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων πλεονεκτεί έναντι των επιχορηγήσεων κυρίως λόγω της μόχλευσης των πόρων με ιδιωτικά κεφάλαια αλλά και του ανακυκλούμενου χαρακτήρα τους. Ο ανακυκλούμενος χαρακτήρας των χρηματοδοτικών εργαλείων και η «υποκινούμενη» προσέλκυση πρόσθετων πόρων μειώνει το χρηματοδοτικό ρίσκο, καθώς πλέον επιμερίζεται σε περισσότερους χρηματοδότες, ενώ δημιουργείται και η δυνατότητα να αυξηθεί σημαντικά τόσο ο τρέχων όσο και ο μελλοντικός αριθμός των τελικών δικαιούχων. Με τον τρόπο αυτό αποκτά πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς

πόρους ένας ευρύς αριθμός επιχειρήσεων, που σε διαφορετική περίπτωση (π.χ. αν το διαθέσιμο ποσό δινόταν με τη μορφή επιδότησης) δεν θα είχαν αυτή τη δυνατότητα, όπως άλλωστε αποδείχθηκε και προηγουμένως. Αντίθετα οι επιχορηγήσεις είναι προσανατολισμένες στην ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας και δεν παρέχουν τη δυνατότητα ευελιξίας ως προς τη χρήση των πόρων.

Στην περίπτωση του Ταμείου Εγγυήσεων COVID 19 με βάση τον έως σήμερα σχεδιασμό το ποσοστό της **παρεχόμενης εγγύησης ανά δάνειο** θα ανέρχεται στο 80% εκάστου δανείου - και το όριο εγγύησης του χαρτοφυλακίου δανείων θα ανέρχεται στο 30% επί του εγγυημένου μέρους του χαρτοφυλακίου δανείων των Μεγάλων επιχειρήσεων και στο 40% επί του εγγυημένου μέρους του χαρτοφυλακίου δανείων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό αν 100 επιχειρήσεις συνάψουν δάνεια συνολικού ύψους 100 ευρώ (για ύψος δανείου 1ευρώ έκαστο) σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης στο σύνολο των δανειοληπτών για το σύνολο του ποσού των δανειακών κεφαλαίων ύψους 100 ευρώ, το ελληνικό δημόσιο αποζημιώνει το χρηματοοικονομικό ίδρυμα με 24 ευρώ (0,3*0,8*100 ευρώ) στην περίπτωση που οι ωφελούμενοι είναι μεγάλες επιχειρήσεις ή 32 ευρώ (0,4*0,8*100) στην περίπτωση που ωφελούμενοι είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις**. Έτσι, η μόχλευση υπολογίζεται για μεν τις μεγάλες επιχειρήσεις σε 4,16 (100/24) ενώ για τις ΜΜΕ σε 3,12 (100/32).**

Αν θεωρηθεί ότι μέρος των αρχικών πόρων που επιστρέφονται δύναται να δοθούν ως επιπρόσθετα δάνεια με τους ίδιους ή άλλους όρους, η μόχλευση δύναται να αυξηθεί. Δεδομένου όμως ότι η επιλέξιμη περίοδος είναι έως 31/12/2020 ενώ τα δάνεια θα έχουν πενταετή διάρκεια στην παρούσα μελέτη, δεν υπολογίζεται, η επίδραση του ανακυκλούμενου χαρακτήρα του μέσου.

6 Χρήσιμα Διδάγματα

Η υγειονομική κρίση του COVID το 2020 η οποία γρήγορα έλαβε διαστάσεις πανδημίας, σημαίνοντας κατάσταση κινδύνου για τη δημόσια υγεία αλλά και την οικονομία όλων των χωρών της υφηλίου και ειδικά των περισσότερο ανεπτυγμένων, ανέδειξε σε ένα μάκρο επίπεδο ότι:

Α) Ο COVID 19 ανέτρεψε βίαια την ευσταθή, υπό κανονικές συνθήκες, ισορροπία οικονομίας –κοινωνίας, απειλώντας ευθέως του δείκτες δημόσιας υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα καταρχήν μέτρα που ελήφθησαν για την προστασία της δημόσιας υγείας πχ lockdown επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα, αρνητικά και μάλιστα εκθετικά την οικονομία. Για τη δημιουργία μιας νέας ισορροπίας απαιτείται παράλληλα η υιοθέτηση μέτρων τόσο για την προστασία του ανθρώπινου όσο και για την προστασία του επιχειρηματικού δυναμικού μέσω της τροποποίησης των υφιστάμενων χρηματοικονομικών μέσων αλλά και την υιοθέτηση νέων.

Β) Σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία όπου οι εθνικές οικονομίες των χωρών αλληλοεπιδρούν οι επιπτώσεις ενός μεμονωμένου συμβάντος μπορούν γρήγορα να αποκτήσουν παγκόσμια διάσταση (butterfly effect).

Γ) Προκλήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο όπως στην περίπτωση του covid 19 προϋποθέτουν τη συνεργασία των χωρών σε διεθνές επίπεδο για την κατάρτιση από κοινού σχεδίου αντιμετώπισης (ενιαία στρατηγική)

Δ) Οι κυβερνήσεις χρειάζεται να επαγρυπνούν και να μπορούν να αντιδράσουν άμεσα στο μέλλον καθώς και άλλοι παράγοντες πλέον του υγειονομικού δύναται να προκαλέσουν διεθνείς επιπτώσεις πχ κλιματική αλλαγή

Ε) Οι εθνικές κυβερνήσεις, παράλληλα με τη συμμετοχή τους σε διεθνείς συνεργασίες και στρατηγικές θα πρέπει να καταρτίζουν εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών όπου θα λαμβάνονται υπόψη θέματα όπως: εφεδρείες σε τρόφιμα & υγειονομικό υλικό α' ανάγκης, καύσιμα, ανθρώπινο & επιχειρηματικό δυναμικό πρώτης γραμμής κλπ, σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί αναγκαστικός περιορισμός των δραστηριοτήτων σε επίπεδο εθνικών οικονομιών (εθνικό lockdown)

Σε ένα πιο μικρο-επίπεδο, ήτοι στο επίπεδο των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν εφαρμοστεί στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, προκύπτει ότι οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί είναι οι πλέον κατάλληλοι φορείς για την προώθηση των χρηματοδοτικών εργαλείων καθώς η χρηματοδότηση επιχειρήσεων εμπίπτει στον ιδρυτικό

τους σκοπό και κατ' επέκταση στις αρμοδιότητες τους. Συνεπώς διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό να προωθήσουν τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που προσφέρονται μέσω των χρηματοοικονομικών εργαλείων αλλά και να αξιολογήσουν της χρηματοπιστωτική ικανότητα των δυνητικών δανειοληπτών, σε συνεργασία με τον Διαχειριστή του Ταμείου για την παρακολούθηση των θεμάτων επιλεξιμότητας. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι η λειτουργία τους εποπτεύεται συστηματικά και ότι παρέχουν το απαιτούμενο επίπεδο εγκυρότητας και αξιοπιστίας.

Από την άλλη πλευρά, ήτοι της ζήτησης χρηματοδότησης, η αναζήτηση πληροφοριών μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί πρωταρχική επιλογή μεταξύ των δυνητικών ωφελούμενων, επιχειρήσεων. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι ο φυσικός χώρος στον οποίο θα απευθύνονταν καταρχήν οι δυνητικοί ωφελούμενοι/ δανειολήπτες, επιχειρήσεις για να λάβουν πληροφόρηση για τα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

Στην πράξη όμως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έθεταν ως απαρέγκλιτο όρο για την παροχή της αιτούμενης χρηματοδότησης την παροχή από τους δανειολήπτες προς τις τράπεζες εμπράγματων εξασφαλίσεων ή εξασφαλίσεων με μετρητά. Την περίοδο όμως από το 2010 και μετά η ελληνική οικονομία βίωσε συνθήκες μακράς οικονομικής κρίσης. Οι περισσότερες επιχειρήσεις αδυνατούσαν να καλύψουν την απαιτούμενη προϋπόθεση είτε γιατί δεν διέθεταν εξασφαλίσεις είτε επειδή οι εμπράγματες εξασφαλίσεις που διέθεταν έχασαν ένα μεγάλο μέρος της αξίας τους. Φαίνεται δηλαδή ότι η παροχή εγγυήσεων αποτέλεσε όχι μόνο καθοριστικό παράγοντα για τη πρόσβαση των επιχειρήσεων στην χρηματοδότηση αλλά στις περισσότερες φορές τροχοπέδη για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Ακόμα στην πράξη το συγκεκριμένο μοντέλο διάθεσης χρηματοδότησης μέσω τραπεζών παρουσίασε φαινόμενα καθυστερήσεων που κατά κύριο λόγο οφείλονταν σε γραφειοκρατικές διαδικασίες που απαιτούνταν σε όλα τα στάδια, την υποβολή, αξιολόγηση και διαχείριση των επενδυτικών και επιχειρηματικών σχεδίων. Η διαδικασία της υποβολής στην τράπεζα, της έγκρισης από τον εκάστοτε διαχειριστή του προγράμματος (ΕΑΤ, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων) και επιστροφή ξανά στην τράπεζα για την εκταμίευση προκάλεσε μεγάλες καθυστερήσεις. Οι καθυστερήσεις αυτές αφενός προκάλεσαν την δυσθυμία των δανειοληπτών επιχειρήσεων αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις συνετέλεσαν ακόμα και στην άρση του ενδιαφέρον συμμετοχής του σε κάποιο από τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Ως εκ τούτου συνάγεται το συμπέρασμα ότι στα χρηματοπιστωτικά εργαλεία που την περίοδο αυτή σχεδιάζονται θα πρέπει ο σχεδιασμός να περιλαμβάνει λιγότερα στάδια εγκρίσεων πριν την εκταμίευση ή καλύτερη μεθοδολογία

για τον συντονισμό των ενδιάμεσων φορέων και επιπλέον αύξηση των συμμετεχόντων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ώστε να αποφευχθούν bottlenecks.

Σε ό,τι αφορά τα χρηματοικονομικά εργαλεία σε ισχύ την παρούσα περίοδο που η υγειονομική κρίση είναι σε εξέλιξη, καταρχήν αυτά φαίνεται να επιδεικνύουν αυξημένη ζήτηση στην αγορά γεγονός το οποίο κατά κύριο λόγο οφείλεται στους κάτωθι παράγοντες:

- απευθύνονται σε μεγάλο εύρος δικαιούχων,
- ανταποκρίνονται σε συγκριμένες ανάγκες ήτοι αυξημένο έλλειμα ρευστότητας στην αγορά.

Παρά όμως την έως σήμερα υψηλή ανταπόκριση από τις επιχειρήσεις η παρούσα αξιολόγηση δεν δύναται να είναι πλήρης καθώς ακόμα τα χρηματοδοτικά μέσα είναι σε φάση υλοποίησης.

Συνολικά όμως προκύπτει ότι από τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν καλύπτεται η ζήτηση για την παροχή εγγυήσεων για επιχειρηματικά δάνεια και ειδικά για κεφάλαια κίνησης. Συνεπώς το νέο εργαλείο που σχεδιάζεται αναμένεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τα υφιστάμενα της τρέχουσας περιόδου.

Σε κάθε περίπτωση δεδομένου ότι η κρίση του COVID 19 είναι σε εξέλιξη η ενότητα αυτή δύναται να επικαιροποιείται.

7 Παρουσίαση του νέου χρηματοοικονομικού μέσου

Ο σχεδιασμός του «Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» διαμορφώνεται στη βάση των τρεχουσών συνθηκών ανωτέρας βίας λόγω της επιδημικής έκρηξης του COVID-19, που απαιτούν την εφαρμογή έκτακτων μέτρων, όπως αυτά περιγράφονται στην Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού (Coronavirus Response Investment Initiative (CRII)) στη βάση λειτουργίας των υφιστάμενων χρηματοικονομικών μέσων, των αναγκών της αγοράς όπως διαμορφώνεται στην παρούσα συγκυρία και με βάση τυχόν ανεπάρκειες που εντοπίζονται. Σε κάθε περίπτωση τα χρηματοδοτικά μέσα που θα αναπτυχθούν θα συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και ειδικότερα, και κατά περίπτωση, θα είναι συμβατά με τα οριζόμενα στις Ανακοινώσεις της Επιτροπής αριθμ. 2020/C 91 I/01 και C(2020) 2215 final/3.4.2020 σχετικά με το Προσωρινό Πλαίσιο για τη λήψη μέτρων Κρατικής Ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19, όπως εκάστοτε ισχύει. Επίσης, θα ληφθεί υπόψη το υπ` αριθμ. SA.56857 (2020/N) εγκεκριμένο Καθεστώς της ΕΕ (Ανακοίνωση C (2020) 2222 final/3.4.2020) όπως ισχύει.

Αναλυτικότερα, στο πλαίσιο των πολιτικών για τον μετριασμό των επιπτώσεων της Πανδημίας COVID -19 στη λειτουργία των επιχειρήσεων προτείνεται συμπληρωματικά προς τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα/εργαλεία να λειτουργήσει ένα «Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» για τη βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε δανειακά κεφάλαια, μέσω της παροχής εγγυοδοσίας, σε χαρτοφυλάκιο με ανώτατο όριο.

Ειδικότερα σκοπός της σύστασης του Ταμείου είναι να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 91 I/01), στο πλαίσιο της κατεύθυνσης για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες ρευστότητας των επιχειρήσεων που προκύπτουν λόγω του κλυδωνισμού από την αναστολή για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα της δραστηριότητάς τους, την πτώση εσόδων τους, την διαταραχή των αλυσίδων εφοδιασμού και την μείωση της καταναλωτικής ζήτησης συνεπεία της επιδημικής έκρηξης του COVID-19. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΣΠΑ 2014-2020 και ειδικότερα το ΕΠΑνΕΚ θα συνδράμει με τους διαθέσιμους πόρους του τις εθνικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Κατά τη σύσταση του (Μάιος 2020), το συνολικό εγγυοδοτικό κεφάλαιο του Ταμείου θα ανέλθει σε 1 δισ € .

Τα Χρηματοδοτικά Μέσα που θα δημιουργηθούν από το Ταμείο Εγγυοδοσίας είναι τα ακόλουθα:

- Χαρτοφυλάκιο νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ανώτατο όριο εγγύησης 40% και με Τελικούς Αποδέκτες Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Ο διαθέσιμος Προϋπολογισμός Εγγυοδοτικού Κεφαλαίου για ΜΜΕ είναι **500 εκ. ευρώ Ευρώ**, που θα προέλθει από το ΕΠΑΝΕΚ το οποίο θα χρηματοδοτήσει επιλέξιμους για το Πρόγραμμα ΚΑΔ (μεταξύ άλλων δεν καλύπτονται ΚΑΔ που εμπίπτουν στον αγροτικό τομέα και στην αλιεία)
- Χαρτοφυλάκιο νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ανώτατο όριο εγγύησης 30% και με Τελικούς Αποδέκτες Μεγάλες Επιχειρήσεις. Ο διαθέσιμος Προϋπολογισμός Εγγυοδοτικού Κεφαλαίου είναι έως **500 εκατ. Ευρώ**, που θα προέλθει από εθνικούς πόρους και στον οποίο περιλαμβάνονται και οι μη επιλέξιμες από το ΕΠΑνΕΚ μικρομεσαίες επιχειρήσεις αγροτικού τομέα και αλιείας

Οι πόροι του Ταμείου θα διατεθούν για τη χορήγηση εγγυήσεων σε αδειοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία έχουν συσταθεί και έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων και των θυγατρικών ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι εγγυήσεις θα παρέχονται για τη χορήγηση νέων Δανείων (συμπεριλαμβανομένων των μη μετατρέψιμων ομολογιακών δανείων & balloon loans), για κεφάλαια κίνησης σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μεγέθους (υφίστανται εξαιρέσεις), με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων από την πανδημία του κορωνοϊού. Το ανώτατο ύψος δανείου διαμορφώνεται από μια σειρά παραμέτρων (μισθολογικό κόστος, κύκλος εργασιών).

Πέραν των ανωτέρω δίνεται η δυνατότητα επιχορήγησης της **προμήθειας εγγύησης** των δανειοληπτών των παραπάνω ΧΜ., έως του ποσού των **250 εκατ. €.**

Το ΕΠΑΝΕΚ θα καλύψει το σύνολο των επιλέξιμων για το Πρόγραμμα δαπανών (ΜΜΕ, εκτός αγροτικού τομέα και αλιείας), όπως αναφέρεται παραπάνω.

Δυνάμει του Άρθ.38, παραγ.4, στοιχείο β) σημείο iii) του ΕΚ 1303/2013 η Διαχειριστική Αρχή θα αναθέσει εκτελεστικά καθήκοντα στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Οι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί θα επιλεγούν σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο Άρθρο 7 του Καν. (ΕΕ) 480/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Καν. (ΕΕ) 2019/886, τηρούν και εφαρμόζουν τους κανόνες επιλεξιμότητας (σύμφωνα με το άρθρο 38Γ της ΥΠΑΣΥΔ) και λειτουργούν βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, τόσο κατά την άσκηση των καθηκόντων τους όσο και κατά χορήγηση της δημόσιας συνεισφοράς στους τελικούς αποδέκτες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 37 και 38 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 όπως ισχύει.

Οι Εγγυήσεις του Ταμείου Εγγυοδοσίας θα παρέχονται έναντι της λήψης κατάλληλης προμήθειας εφάπαξ από τη χρηματοδοτούμενη επιχείρηση το κόστος της οποίας κυμαίνεται με βάση το ύψος, τη διάρκεια της εγγυημένης χρηματοδότησης ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων (ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων ή μεγάλη επιχείρηση). Δύναται να τίθενται ανώτατα όρια επί του ποσού της προμήθειας που θα επιχορηγείται μέσω του Ταμείου ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων.

Η παρεχόμενη Εγγύηση αφορά νέα Δάνεια που θα συναφθούν μετά την σύναψη της Επιχειρησιακής Συμφωνίας με την τράπεζα και που θα χορηγηθούν έως και την 31η Δεκεμβρίου 2020. Με τον όρο «χορήγηση» νοείται, ο χρόνος εκταμίευσης των Δανείων αυτών. Η εγγύηση καλύπτει το Δάνειο καθ' όλη τη διάρκειά του και μέχρι την πλήρη και ολοσχερή εξόφληση κάθε οφειλής στο πλαίσιο του Δανείου. Η εγγύηση θα έχει πενταετή διάρκεια. Το αίτημα κατάπτωσης, ωστόσο, είναι δυνατό να υποβληθεί μέχρι και την31.12.2026, εάν έχει συντρέξει το γεγονός υπερημερίας μέχρι την 31.12.2025.

Το ποσοστό της παρεχόμενης εγγύησης ανά δάνειο θα ανέρχεται στο 80% των απαιτήσεων σε καθυστέρηση και το όριο εγγύησης του χαρτοφυλακίου δανείων θα ανέρχεται στο 30% επί του εγγυημένου μέρους του χαρτοφυλακίου δανείων των Μεγάλων επιχειρήσεων και στο 40% επί του εγγυημένου μέρους του χαρτοφυλακίου δανείων των πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η διαχείριση των διατιθέμενων πόρων και η υλοποίηση του «Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» θα πραγματοποιηθεί από την ΕΑΤ κατόπιν έκδοσης ΥΑ η οποία καθορίζει τους όρους, την διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια υλοποίησης της ανωτέρω δράσης.

8 Αναμενόμενα αποτελέσματα του νέου χρηματοοικονομικού μέσου & συμβολή στην επίτευξη των ειδικών στόχων

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ζητούν από τους εν δυνάμει δανειολήπτες εξασφαλίσεις για να παράσχουν τραπεζική χρηματοδότηση ανεξαρτήτως αν ο δανεισμός επιχειρήσεων και έργων είναι σε μορφή εμπορικών δανείων, για επενδυτικά δάνεια, ή για δάνεια κεφαλαίων κίνησης. Στο πλαίσιο αυτό ο σχεδιασμός του χρηματοδοτικού μέσου παροχής εγγυήσεων μειώνει εν μέρει τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στα δάνεια και στις χρηματοδοτικές μισθώσεις που χορηγούν. Η μείωση του κινδύνου επιτρέπει στα τραπεζικά ιδρύματα να επεκτείνουν τα χαρτοφυλάκια δανείων τους με μεγαλύτερη ασφάλεια, παρέχοντας ουσιαστικά μεγαλύτερη χρηματοδότηση και με ευνοϊκότερους όρους. Έτσι βελτιώνεται η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, για την κάλυψη των απαιτούμενων κεφαλαίων για ανάπτυξη και επέκταση επενδυτικών δραστηριοτήτων, αλλά και την κάλυψη των αναγκών κεφαλαίου κίνησης. Δίνεται η δυνατότητα σε επιχειρήσεις και έργα που δυσκολεύονται να καλύψουν πλήρως τραπεζικά κριτήρια ή που αντιμετωπίζουν υψηλό κόστος κεφαλαίου να έχουν πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση.

Στη βάση ότι οι η υγειονομική κρίση έχει πλήξει οριζόντια όλη την οικονομία, ότι οι ανάγκες των ΜΜΕ είναι ιδιαίτερα αυξημένες και ότι το χρηματοδοτικό κενό στην Ελλάδα είναι μεγάλο ανεξαρτήτως κλαδικής συγκέντρωσης οι εγγυήσεις αφορούν το σύνολο των επιχειρήσεων (πολύ μικρές, μικρές ή μεσαίες), φάσης ανάπτυξης (υπό σύσταση ή σε λειτουργία) ή κλάδου δραστηριοποίησης (π.χ. λιανικό εμπόριο, μεταποίηση, τουρισμός, κλπ). Από την άλλη μεριά η απουσία εξειδίκευσης μειώνει το διαχειριστικό κόστος των ενδιάμεσων φορέων και δύναται να επιταχύνει τις διαδικασίες χορήγησης δανείων προς ΜΜΕ, ένα στοιχείο ιδιαίτερα χρήσιμο σε αυτή τη φάση της οικονομίας.

Δεδομένου των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν στην ελληνική αγορά (ύφεση οικονομίας, περιορισμός επενδύσεων, ανάγκη αντιμετώπισης τρεχουσών αναγκών) καθώς και του γεγονότος ότι είναι μεγαλύτερη η ζήτηση από πλευράς επιχειρήσεων για χρηματοδότηση που αφορά σε κεφάλαια κίνησης, γίνεται σαφές ότι το χρηματοδοτικό εργαλείο παροχής εγγυήσεων για δάνεια κεφαλαίων κίνησης αναμένεται να είναι ιδιαίτερα ελκυστικό στον επιχειρηματικό κόσμο σε σύγκριση με τα επενδυτικά δάνεια, τουλάχιστον σε αυτή τη χρονική περίοδο της οικονομίας καθώς αναμένεται να καλύψει μια μεγαλύτερη ανάγκη της αγοράς. Το στοιχείο αυτό σε συνδυασμό με το ότι μέσω της παροχής εγγυήσεων επιτυγχάνεται μεγαλύτερος βαθμός μόχλευσης ακόμα και σε σύγκριση με τα άλλα

χρηματοικονομικά μέσα μεταφράζεται σε βελτίωση της πρόσβασης στο χρηματοδοτικό σύστημα περισσότερων επιχειρήσεων.

Αναλυτικότερα με βάση διαθέσιμα στοιχεία και παραδοχές υπολογίζεται παρακάτω το πλήθος των δανείων που δύναται να συναφθούν στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου και το πλήθος των ωφελούμενων επιχειρήσεων.

Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη κατανομή επιχειρήσεων και κύκλο εργασιών ανά μέγεθος που δραστηριοποιούνται στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα ήτοι δραστηριοποιούνται στους τομείς: βιομηχανία, εμπόριο, υπηρεσίες, κατασκευές (NACE Rev. 2 sections B to J, L, M and N).

Σημειώνεται ακόμα ότι επειδή οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (έως 10 άτομα προσωπικό) έχουν ιδιαίτερα υψηλή συγκέντρωση στο επιχειρηματικό σύστημα αλλά ιδιαίτερα χαμηλή πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα οι αναλύσεις για την εκτίμηση του μέσου μεγέθους δανείου και αντίστοιχα του πλήθους των επιχειρήσεων που δύναται να ωφεληθούν από τις ευνοϊκές ρυθμίσεις στο πλαίσιο του προγράμματος υπολογίζονται για τις επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα με πάνω από 10 άτομα προσωπικό.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία (2017) ο μέσος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων από 10-250 άτομα προσωπικό στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα στη χώρα ανέρχεται σε περίπου 2,9 εκατ ευρώ και σε 127,01 εκατ. Ευρώ στις επιχειρήσεις με πάνω από 250 άτομα προσωπικό (βλπ σημείωση).

Πίνακας: Κύκλος εργασιών και πλήθος επιχειρήσεων ανά τάξη μεγέθους με βάση τους απασχολούμενους (0-9 άτομα, 10-250άτομα, >250άτομα) για το 2017 στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα[2]

	Πάνω από 250 άτομα προσωπικό (Μεγάλες Επιχειρήσεις)	Από 10-250 άτομα προσωπικό (SMEs)	Από 0-9 άτομα προσωπικό (SMEs)	ΣΥΝΟΛΑ
Κύκλος Εργασιών-ΚΕ (εκατ. Ευρώ)	59.692	92.424	65.357	217.475
Πλήθος Επιχειρήσεων	470	31.803	669.340	701.613
Μέσος Κύκλος εργασιών (εκατ Ευρώ/επιχείρηση)	127,01	2,91	0,10	
Ανάγκες για Κεφάλαιο Κίνησης (30% ΚΕ) εκατ ευρώ/επιχείρηση)	38,10	0,87	0,03	

Πηγή:Eurostat, Επεξεργασία ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ,

Αν το κεφάλαιο κίνησης με βάση βιβλιογραφικές εκτιμήσεις θεωρηθεί ότι ανέρχεται σε έως το 30% του κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης (υπόθεση εργασίας)

- οι ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης εκτιμώνται σε περί τα **38,1 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση για τις μεγάλες επιχειρήσεις** και αντίστοιχα περί τις **870 χιλ. ευρώ ανά επιχείρηση για τις ΜΜΕ**.

Στην πράξη μια επιχείρηση συνεργάζεται με περισσότερες από μία τράπεζες για περισσότερα από ένα τραπεζικά προϊόντα ενώ σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία το 85% των ζητούμενων δανείων είναι μέχρι € 1 εκ. (European Central Bank, 2015).

Με βάση την **υπόθεση εργασίας** ότι

- οι μεγάλες επιχειρήσεις συνάπτουν **περί τα 10 δάνεια** για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας και οι ΜΜΕ **περί τα 4 δάνεια.**

[2] **Τα στοιχεία αφορούν το μη χρηματοπιστωτικό τομέα 'non-financial business economy', ο οποίος περιλαμβάνει την βιομηχανία, κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες (NACE Rev. 2 sections B to J, L, M and N)**

αι ότι

- μπορούν να δοθούν δάνεια συνολικού ύψους περίπου **2.083,33 εκ ευρώ** (500 εκ ευρώ /0,8*0,3 ή αντίστοιχα 500 εκ ευρώ * 4,16) στις **μεγάλες επιχειρήσεις** και περίπου **1.562,50 εκ ευρώ** (500 εκ ευρώ /0,8*0,4 ή αντίστοιχα 500 εκατ. Ευρώ *3,12) στις **ΜΜΕ και τους αυτοαπασχολούμενους, αφού**
    - οι συνολικοί διαθέσιμοι πόροι εγγυήσεων όπως αποτυπώθηκαν στο Κεφάλαιο «Παρουσίαση του νέου χρηματοοικονομικού μέσου» είναι **500 εκατ. Ευρώ για τις μεγάλες** επιχειρήσεις και **500 εκατ. Ευρώ για τις ΜΜΕ**
    - η **μόχλευση** του χρηματοοικονομικού μέσου όπως υπολογίστηκε στο Κεφάλαιο «Εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας του νέου χρηματοοικονομικού μέσου» ανέρχεται **4,16 για τις μεγάλες επιχειρήσεις** και **3,12 για τις ΜΜΕ** και τους αυτοαπασχολούμενους

Πίνακας: Εκτιμήσεις ελκυστικότητας και αποτελεσματικότητας τους εγγυοδοτικού ταμείου COVID 19

	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ		
	ΜΕΓΑΛΕΣ	**ΜΜΕ**	**Σύνολο**
Εγγυοδοτικό κεφάλαιο (εκατ ευρώ)	500,00	500,00	1.000,00
Μόχλευση	4,17	3,13	
Συνολικό Ύψος Δανείων (εκατ ευρώ)	2.083,33	1.562,50	3.645,83
Πλήθος δανείων ανά επιχείρηση για κάλυψη αναγκών κεφαλαίου κίνησης	10	4	
Πλήθος δανείων ανά επιχείρηση που συμμετέχει στο πρόγραμμα	1,80	1,10	
Συνολικό πλήθος δανείων	**547**	**7.169**	**7.715**
Συνολικό πλήθος ωφελούμενων επιχειρήσεων	**304**	**6.517**	**6.821**
Μερίδιο Επιχειρήσεων	64,6%	20,5%	
Μερίδιο κάλυψης χρηματοδοτικών αναγκών	11,63%	5,64%	

Τελικά οι πόροι επαρκούν για τη σύναψη **547 δανείων {(2.080 εκ. €/38εκ € ανά επιχείρηση) *10 δάνεια/επιχείρηση}** σε μεγάλες επιχειρήσεις και **7.169 δανείων {(1560 εκ €/0,87 εκ € ανά ΜΜΕ) *4 δάνεια/ΜΜΕ}** σε ΜΜΕ και αυτοαπασχολούμενους.

Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις μέσω του χρηματοδοτικού μέσου δύναται να λάβουν εγγύηση για τη σύναψη **έως 2 δανείων, αν υποτεθεί ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής σε ένα μεγάλο ποσοστό και αντίθετα πολύ μικρό ποσοστό των ΜΜΕ υποβάλλουν πάνω από μία αιτήσεις για δανειοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος**

προκύπτει ότι οι ωφελούμενες επιχειρήσεις δύναται να ανέλθουν σε **304 μεγάλες και 6.517 ΜΜΕ.**

Άρα συνολικά μέσω του χρηματοδοτικού μέσου δύναται να ωφεληθούν **6.821 επιχειρήσεις με εγγυήσεις για τη σύναψη 7.715 δανείων.** Τα μεγέθη δύναται να διαφοροποιηθούν αν μεταβληθούν οι υποθέσεις εργασίας ή αν τα πραγματικά περιστατικά αποδειχθούν σημαντικά διαφορετικά.

Τελικά με βάση την παραπάνω ανάλυση, μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου δύναται να ωφεληθούν περίπου οι 2 στις 3 (64,6%) μεγάλες επιχειρήσεις (304/470) και το 20,5% των ΜΜΕ με πάνω από 10 άτομα προσωπικό (6.517/31.803) ενώ αντίστοιχα δύναται να καλυφθεί το 11,63% των αναγκών (2.083,3 εκατ. ευρώ / 17.907,87εκατ. ευρώ) σε κεφάλαιο κίνησης στις μεγάλες επιχειρήσεις και το 5,6% (1.562,50 εκατ ευρώ /27.727,47εκατ. ευρώ) στις ΜΜΕ και αυτοαπασχολούμενους.

Συνολικά ο σχεδιασμός του χρηματοικονομικού μέσου παροχής εγγυήσεων και ειδικά για την παροχή δανείων κεφαλαίων κίνησης συνάδει με τον ΘΣ03, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ στην τρέχουσα περίοδο ή και ιδιαίτερα στην τρέχουσα συγκυρία απαιτεί την ενίσχυση της ρευστότητάς τους για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών τους και άρα τη λήψη κεφαλαίων κίνησης, προκειμένου να ισχυροποιήσουν τη βιωσιμότητά τους και στη συνέχεια να αναπτυχθούν.

9 Αναθεώρηση/επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση δύναται να αναθεωρηθεί ή επικαιροποιηθεί κατά τη διάρκεια εφαρμογής του χρηματοοικονομικού μέσου παροχής εγγυήσεων κάλυψης δανείων κεφαλαίων κίνησης εφόσον δεν αποτυπώνει πλέον με ακρίβεια τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούν κατά το χρόνο της εφαρμογής. Κύριοι παράγοντες οι οποίοι μεταξύ άλλων δύναται να υπαγορεύσουν την ανάγκη επικαιροποίησης/αναθεώρησης της exante είναι:

- η μη επίτευξη των δεικτών που προσδιορίζονται κατά την παρουσίασης της επενδυτικής στρατηγικής,
- η ανάγκη καλύτερης περιγραφής των δεικτών ώστε να είναι μετρήσιμοι, να ερμηνεύονται με σαφήνεια και να δύναται να επικυρωθούν με τα στοιχεία των εκθέσεων προόδου υλοποίησης
- η μη εκτίμηση ορισμένων παραμέτρων κινδύνου,
- η διαφοροποίηση της αγοράς και του χρηματοδοτικού κενού κλπ